

SÄÄKSMÄEN SEURAKUNTA

HAUTAUSTOIMEN OHJESÄÄNTÖ

Hyväksytty Sääksmäen seurakunnan kirkkovaltuustossa 13 päivänä helmikuuta 2024

1 § Hautaustointa koskevat säännökset ja määräykset

Sääksmäen seurakunnan (jäljempänä seurakunta) hautaustoimessa on noudatettava hautaustoimilaissa, kirkkolaissa, kirkkojärjestyksessä sekä muissa laeissa ja asetuksissa olevien säännöksiä lisäksi tämän ohjesäännön määräyksiä.

Seurakunnan hautaustoimesta vastaa kirkkoneuvosto.

Tämän ohjesäännön lisäksi päätösvalan käyttämisestä hautaustoimeen liittyvissä asioissa määrätään seurakunnan hallintosäännössä.

Kirkkolaki (652/2023)

Kirkkojärjestys (657/2023)

Hautaustoimilaki (457/2003)

Hallintolaki (434/2003)

Järjestyslaki (612/2003)

Terveysturvallisuusasetus (1280/1994)

Asetus kuolemansyyn selvittämisestä (948/1973)

Kirkkovaltuusto hyväksyy hautaustoimen ohjesäännön, hautausmaakohtaisen hautausmaakaavan ja hautausmaan käyttösuunnitelman. Hautaustoimen ohjesäännössä määrätään:

- 1) haudoista;*
- 2) hautakirjanpidosta;*
- 3) haudan hoidolle asetetuista vaatimuksista;*
- 4) hautamuistomerkkien hyväksymisestä;*
- 5) hautausmaalla noudatettavasta järjestyksestä.*

KL 3:35

2 § Hautausmaat ja tunnustuksettomat hauta-alueet

Sääksmäen seurakunnan hautausmaat ovat:

1. Valkeakosken hautausmaa
2. Sääksmäen hautausmaa
3. Metsäkansan hautausmaa

Seurakunta osoittaa pyynnöstä valkeakoskelaisille vainajille hautausmaalla erilliseltä tunnustuksettomalta hauta-alueelta, joka sijaitsee Sääksmäen hautausmaalla.

Hautausmaita voidaan perustaa ja laajentaa siitä erikseen säädetyssä järjestyksessä.

Evangelis-luterilaisen kirkon seurakuntien tai seurakuntayhtymien tulee ylläpitää yleisiä hautausmaita. Hautausmaa voi olla useamman seurakunnan tai seurakuntayhtymän yhteinen.

Hautaustoimilaki 3 §

Seurakunnalla tulee olla oma tai toisen seurakunnan tai seurakuntayhtymän kanssa yhteinen hautausmaa taikka oikeus käyttää muuta vihittyä hautausmaata.

KJ 3:55, 1 ja 3

Hautausmaa ja siunauskappeli on vihittävä ennen kuin niitä ryhdytään käyttämään. Hautaus-toimilaisissa (457/2003) tarkoitettua tunnustuksetonta hauta-alueetta ei kuitenkaan vihitä.

KJ 3:56

Hautasija on pyynnöstä osoitettava erilliseltä tunnustuksettomalta hauta-alueelta, joka ei saa sijaita kohtuuttoman kaukana seurakunnan tai seurakuntayhtymän alueesta.

Tunnustukseton hauta-alue on erillinen hautausmaa tai muusta hautausmaasta selvästi erot-tuvalla tavalla rajattu hautausmaan osa.

Hautaus-toimilaki 5 §

3 § Hautausmaan käytön ohjaus ja suunnittelu

Hautausmaan käytössä noudatettavasta hautausmaakaavasta, hautausmaan käyttösuunnitelmasta ja hautakartasta sekä hautausmaan ylläpidossa ja hoidossa noudatettavasta hautausmaan hoito-suunnitelmasta säädetään kirkkojärjestyksen 3 luvun 57-59 §:ssä.

Hautausmaalle on laadittava hautausmaakaava ja käyttösuunnitelma.

Hautausmaakaava on yleiskartta, jota laadittaessa on otettava huomioon varatun alueen maaston luonne, maisemalliset arvot ja seurakunnan taloudellinen kantokyky. Hautausmaa-kaavaan sisältyy:

- 1) *hautausmaan rajat;*
  - 2) *hauta-alueiden ja rakennusten sijainti;*
  - 3) *liikenteen järjestelyt ja käytävien sijainti;*
  - 4) *hauta-alueiden jako;*
  - 5) *hautausmaa-alueen kuivatus- ja vesihuoltosuunnitelma sekä jätehuollon järjestelyt.*
- Hautausmaan käyttösuunnitelmassa on otettava huomioon hautausmaan eri aikoina perus-tettujen osien ominaispiirteet ja kulttuurihistorialliset arvot. Käyttösuunnitelmaan sisältyy:*

- 1) *hautausmaakaavan sanallinen selitys;*
- 2) *määräykset hautausmaan tai sen osan käytöstä yhteen tai useampaan hautaus-syvyyy-teen;*
- 3) *määräykset hautaosastojen käyttöönottojärjestyksestä;*
- 4) *hautausmaan käytön rajoitukset.*

KJ 3:57

Hautausmaalle on laadittava hoitosuunnitelma, jossa määritellään seurakunnalle kuuluva hautausmaan perushoito ja esitetään hautausmaan vuosittaiset hoitotoimenpiteet sekä pi-demällä aikavälillä toteutettavat kunnostustyöt.

KJ 3:58

Hautausmaasta on laadittava hautakartta. Hautaan voi kuulua yksi tai useampi hautapaikka. Samassa hautapaikassa voi olla useita hautasijoja. Hautausmaa tai sen osa voi olla muisto-lehtona, johon vainajan tuhka sirotellaan tai kätketään hautasijaa merkitsemättä.

KJ 3:59

4 § Hauta

Hauta on yhden tai useamman vainajan hautaamista varten varattu maa-alue hautausmaalla. Hauta sisältää yhden tai useamman vierekkäisen hautapaikan ja kukin hautapaikka yhden tai useamman päällekkäisen hautasijan (liite 1).

Jos hautausmaa tai sen osa on käyttösuunnitelmassa osoitettu kerros- eli syvähautaukseen ja maan laatu sen sallii, voidaan hautaan haudata kaksi tai useampia arkkuja päällekkäin. Tällöin arkkuhaudan terveydensuojeluasetuksen (1280/1994) mukaiseen vähimmäissyvyyteen lisätään 0,6 metriä arkku kohden.

Samaa arkkuhautasijaa saa käyttää aikaisintaan 20 vuoden kuluttua edellisestä hautaamisesta, mikäli maan laatu ja aiemmat hautaukset sen sallivat.

Urnahaudan vähimmäissyvyys on 0,6 metriä. Tämä ei kuitenkaan koske ilman urnaa haudattavaa tuhkaa. Arkkuhautasijaa voidaan käyttää urnahautaukseen siten, että asiasta tehdään merkintä seurakunnan hautakirjanpitoon. Urnia voidaan haudata päällekkäin tilan salliessa.

Tuhkan hautaaminen voidaan suorittaa kestävästä aineesta tehdyssä uurnassa myös uurnalokeroon (kolumbaario). Uurnalokerossa voi olla yhdelle tai useammalle uurnalle tarkoitettuja hautapaikkoja. Hautaoikeuden voimassaoloajan päätyttyä Valkeakosken hautausmaan uurnalokeroon sijoitetussa uurnassa oleva tuhka haudataan Valkeakosken hautausmaan muistolehtoon.

Muistolehtoon haudataan vainajan tuhka ilman urnaa. Muistolehdossa ei ole näkyvästi merkittyjä hautasijoja eikä yksityisiä muistomerkkejä.

Arkkuhauta voidaan luovuttaa myös tuhkahautaukseen, jolloin lunastushinta on arkkuhaudan lunastushinnan mukainen. Tällaiseen hautaan voidaan jatkossa tehdä sekä arkku- että tuhkahautauksia. Poikkeuksen muodostavat haudat, jotka eivät kokonsa tai muun syyn vuoksi sovellu enää arkkuhautaukseen.

Vainajan ruumis on haudattava viivytyksettä tiiviissä asianmukaisessa arkussa tai vastavassa taikka tuhkattava krematoriossa.

Arkkuun sijoitettu ruumis on haudattava maahan vähintään 150 senttimetrin syvyyteen. Samaa arkkuhautasijaa saa käyttää aikaisintaan 15 vuoden kuluttua edellisestä hautaamisesta. Ruumis voidaan sijoittaa myös hautakammioon edellyttäen, ettei siitä aiheudu terveyshaittaa. Hautakammioon saa haudata 2 momentissa mainittua aikaa lyhyemmin väliajoin edellyttäen, että kunnan terveydensuojeluviranomainen hyväksyy hautaamisen.

Terveydensuojeluasetus 40 §

5 § Hautaoikeus

Hautausmaalla on hautausmaan käyttösuunnitelman mukaisesti hauta-alueita, joilla oikeus hautaan voidaan haudattavan vainajan lisäksi luovuttaa vainajan omaisille sekä yhteishauta-alueita (esim. muistolehdot), joilla vainajan omaisille ei muodostu tiettyyn paikkaan kohdistuvaa hautaoikeutta ja joiden ylläpidosta huolehtii seurakunta.

Hautaoikeus luovutetaan 25 vuodeksi. Ainaishautoja ja ennen voimassa olevan kirkkolain voimaantuloa määräajaksi luovutettuja hautoja koskevista oikeuksista säädetään kirkkolain 13 luvun 8 §:ssä. Hautaoikeuden voimassaoloaika lasketaan haudan luovuttamista seuraavan kalenterivuoden alusta. Voimassaoloaika päättyy sen kalenterivuoden lopussa, jona viimeisestä hautauksesta on kulunut 25 vuotta.

Hautaoikeuden voimassaoloaikaa voidaan oikeudenhaltijan hakemuksesta jatkaa enintään 25 vuodeksi kerrallaan, ellei hallinta-ajan jatkamiselle ole hautausmaan tarkoituksenmukaisesta

ylläpidosta aiheutuvaa estettä. Voimassaoloajan pidennystä on haettava seurakuntatoimistosta ennen määräajan umpeutumista.

Hautaaminen on mahdollista koko hautaoikeuden voimassaoloajan. Mikäli uuden hautauksen jälkeen hautaoikeutta jää alle 25 vuotta, oikeudenhaltijan on lunastettava hautaoikeuden pidennystä siten, että hautaoikeus on voimassa uuden hautauksen jälkeen 25 vuotta. Hautauksen yhteydessä suoritettavat maksut määräytyvät voimassa olevan hinnaston mukaan.

Mikäli hautaoikeuteen lunastetaan pidennystä ilman, että haetaan haudataan uusi vainaja, maksu pidennyksestä peritään voimassa olevan hinnaston mukaan.

Kun merkittävän henkilön tai kulttuurihistoriallisesti erityisen arvokkaan haudan hautaoikeuden voimassaoloaika päättyy, kirkkovaltuusto voi, tarvittaessa museovirastoa kuultuaan, määrätä haudan seurakunnan kustannuksella säilytettäväksi. Kirkkovaltuusto voi tällöin oikeuttaa myös muun yhteisön tai henkilön vastaamaan haudan säilyttämisestä.

Valkeakosken hautausmaalta luovutetaan seurakunnalle palautuneita arkkuhautapaikkoja vain uurnahautauskäyttöön.

Valkeakosken hautausmaan uurnalokeroista luovutetaan uusia paikkoja vain vainajille, joiden kotikuntalaisia (201/1994) tarkoitettu kotikunta oli kuolinhetkellä Valkeakoski.

Evangelis-luterilaisen kirkon seurakunta tai seurakuntayhtymä on velvollinen vaadittaessa osoittamaan hautasijan vainajalle, jonka kotikuntalaisia (201/1994) tarkoitettu kotikunta oli kuolinhetkellä seurakunnan tai seurakuntayhtymän alueella.

Jos vainajalla ei kuollessaan ollut kotikuntalaisia tarkoitettua kotikuntaa, 1 momentissa mainittu velvollisuus on sillä evangelis-luterilaisen kirkon seurakunnalla tai seurakuntayhtymällä, jonka alueella vainaja kuollessaan asui.

Evangelis-luterilaisen kirkon seurakunta tai seurakuntayhtymä on lisäksi velvollinen vaadittaessa osoittamaan hautasijan myös sellaiselle kuolinhetkellä ulkomailla asuneelle Suomen kansalaiselle, jonka viimeinen kotikuntalaisia tarkoitettu kotikunta ennen ulkomaille muuttamista oli seurakunnan tai seurakuntayhtymän alueella.

Hautaustoimilaki 4 §

Hautaoikeudesta evangelis-luterilaisen kirkon seurakunnan tai seurakuntayhtymän ja ortodoksisen kirkkokunnan seurakunnan hautausmaalla on voimassa, mitä kirkkolaissa ja ortodoksisesta kirkkokunnasta annetussa laissa säädetään ja niiden nojalla säädetään tai määrätään sekä hautausmaan ylläpitäjän ja hautaoikeuden haltijan kesken sovitaan.

Hautaoikeudesta muilla hautausmailla on voimassa, mitä hautausmaan ylläpitäjän ja hautaoikeuden haltijan kesken sovitaan.

Hautaustoimilaki 11 §

Seurakunnan tai seurakuntayhtymän velvollisuudesta osoittaa hautasija vainajalle säädetään hautaustoimilaissa (457/2003). Kirkkoneuvosto voi päättää, että seurakunnan hautausmaahan saadaan haudata muukin kuin hautaustoimilaissa siihen oikeutettu vainaja.

Seurakunta luovuttaa hautaoikeuden kuolemantapauksen yhteydessä. Samalla hautaoikeus voidaan luovuttaa myös vainajan omaisille. Kirkkoneuvosto voi erityisestä syystä päättää hautaoikeuden luovuttamisesta muulloinkin.

Hautaoikeuden haltija voi luovuttaa hautaoikeuden vain seurakunnalle.

KL 3:29

Hautaoikeus luovutetaan enintään 50 vuoden määräajaksi. Määräaika lasketaan haudan luovuttamista seuraavan kalenterivuoden alusta. Hautaoikeuden voimassaoloaika päättyy aikaisintaan sen kalenterivuoden lopussa, jona viimeisestä hautauksesta on kulunut 15 vuotta, ei kuitenkaan ennen kuin hautaa voidaan käyttää uudelleen.

Hautaoikeuden voimassaoloaikaa voidaan oikeudenhaltijan hakemuksesta jatkaa, jollei siitä aiheudu haittaa hautausmaan tarkoituksenmukaiselle järjestelylle tai hoidolle. Hautaoikeus on voimassa vain niin kauan kuin hauta on rauhoitetun hautausmaan osana.

Hautaoikeus lakkaa ilman irtisanomista.

KL 3:30

Jos seurakunta on ennen tämän lain voimaantuloa luovuttanut haudan ainiaaksi, tämä luovutus on edelleen voimassa niin kauan kuin hauta on rauhoitetun hautausmaan osana. Hautaan sovelletaan kuitenkin 3 luvun 33 §:ää.

Hautoihin, jotka on luovutettu määräajaksi ennen tämän lain voimaantuloa, sovelletaan tätä lakia ja sen nojalla annettuja määräyksiä siltä osin kuin ne eivät rajoita hautaoikeuden haltijalla tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita oikeuksia.

KL 13:8

Hautasijan luovuttamisesta ja hautaamiseen liittyvistä palveluista tulee periä maksut, joiden määrittämisessä otetaan huomioon seurakunnalle palvelun tuottamisesta aiheutuvat kustannukset. Hautaustoimessa perittäviin maksuihin sovelletaan lisäksi hautaustoimilain 6 §:ää.

Kirkkovaltuusto päättää haudoista perittävistä maksuista.

KL 3:36

6 § Hautausjärjestystä koskeva selvitys

Jos uuden haudan luovutuksen yhteydessä halutaan erikseen sopia siitä, keitä hautaan voidaan haudata, aloitteentekijän on tarvittaessa esitettävä sukuselvitys sekä todisteelliset tiedot hautaan oikeutettujen kuulemisesta.

Aiemmin luovutettuun hautaan voidaan haudata hautaan haudatun vainajan leski sekä käytettävissä olevan tilan mukaan hautaan ensin haudatun vainajan suoraan etenevässä tai takenevassa polvessa oleva sukulainen ja tämän puoliso. 1.7.2023 tai sen jälkeen luovutetun haudan kohdalla puolisoa koskevia oikeuksia sovelletaan myös avopuolisoon. Muun vainajan hautaamiseen on tarvittaessa esitettävä hautaoikeuden haltijan suostumus tai sukuselvitys ja ensisijaisten hautaoikeuden omistajien suostumukset. Jos kirkkolain mukaista hautaoikeuden haltijaa ei ole, on esitettävä sukuselvitys ja ensisijaisten hautaoikeuden omistajien suostumukset.

Kirkkolain 3 luvun 32 §:ssä mainitusta luvasta päättää hautaustoimen päällikkö.

Hautaa luovutettaessa sovitaan siitä, keitä hautaan voidaan haudata. Jos sopimusta ei ole tehty 31 §:n 2 momentin mukaisesti, hautaan voidaan ensisijaisesti haudata vainaja, jota varten hauta on luovutettu, ja tämän puoliso sekä lisäksi kuolemantapausten mukaisessa järjestyksessä suoraan etenevässä tai takenevassa polvessa oleva sukulainen ja tämän puoliso. Jos tällaista sukulaista ole tai jos hautaoikeuden haltija siihen suostuu, hautaan saadaan haudata vainajan sisar ja veli sekä heidän lapsensa, sanottujen henkilöiden adoptio- ja kasvattilapset sekä näiden kaikkien puoliset.

Hautaustoimesta vastaava seurakunnan viranomainen voi hautaoikeuden haltijan suostumuksella antaa luvan haudata hautaan muunkin vainajan.

KL 3:32

Kirkkoneuvosto ratkaisee erimielisyyden hautaoikeudesta, hautaoikeuden haltijasta ja hänen velvollisuuksistaan, siitä keitä hautaan voidaan haudata, hautamuistomerkestä sekä muusta hautaa tai hautaamista koskevasta asiasta, jollei hautaustoimilaissa toisin määrätä.

KL 3:34

Mitä tämän lain hautaustoimea koskevissa säännöksissä säädetään puolisoista tai leskeistä, koskee myös kuolinhetkellä vainajan kanssa avioliitonomaisissa olosuhteissa yhteisessä taloudessa jatkuvasti elänyttä henkilöä.

KL 3:37

7 § Hautaoikeuden haltija

Hautaoikeuden haltijasta on voimassa mitä siitä erikseen säädetään.

Hautaoikeuden haltija edustaa niitä, joita hautaan voidaan haudata, ja käyttää puhevaltaa hautaa koskevissa asioissa hautaustoimilaissa sekä tässä laissa ja sen nojalla säädetyllä tai määrätyllä tavalla.

Hautaa luovutettaessa sovitaan hautaoikeuden haltijasta. Jos sopimusta ei ole tehty vuoden kuluessa haudan luovutuspäivästä tai jos tehtyä sopimusta ei voida olosuhteiden muuttumisen johdosta noudattaa, hautaoikeuden haltijaksi tulee vainajan leski tai, jos leskeä ei ole, ensimmäiseksi hautaan haudatun vainajan lähimmät perilliset. Näiden on valittava hautaoikeuden haltija edustamaan heitä hautaa koskevissa asioissa. Hautaoikeuden uudesta haltijasta on ilmoitettava hautaustoimesta vastaavalle seurakunnan viranomaiselle.

Jos ensimmäiseksi hautaan haudatun vainajan lähimmät perilliset eivät ole sopineet hautaoikeuden uudesta haltijasta, kirkkoneuvosto voi määrätä hautaoikeuden haltijan. Kirkkoneuvosto voi antaa etusijan paikkakunnalla asuvalle tai sille, joka on huolehtinut haudan hoidosta.

KL 3:31

8 § Ruumiin ja tuhkan käsittely, säilyttäminen ja kuljettaminen

Vainajan ruumiin vastaanottaminen hautaan siunattavaksi, haudattavaksi tai tuhkattavaksi edellyttää hautauslupaa tai kuolinselvitystä. Tarvittaessa seurakunta toimittaa hautausluvan edelleen hautausmaan tai krematorion ylläpitäjälle.

Ruumis säilytetään ennen hautaamista suljetussa arkussa vainajien säilytystilassa, jonne ei saa päästää sivullisia. Arkkuun on merkittävä vainajan nimi.

Itsetehdyn arkun hyväksymisestä hautaamista varten päättää hautaustoimen päällikkö.

Hautausjärjestelyistä huolehtiva henkilö voi sopia hautaustoimiston kanssa vainajan näytöstä lähiomaisille seurakunnan tiloissa, jos näyttö voi tapahtua turvallisesti eikä siihen ole estettä.

Hautaustoimesta vastaava viranomainen voi määrätä ruumiin siirrettäväksi hautaan ennen hautaamista terveydensuojelusuojelusta tai muusta erityisestä syystä. Tällöin hauta peitetään viipymättä vähintään arkun korkeudelta.

Tuhkan luovuttamisesta sekä tuhkauksen ja tuhkan sijoituksen rekisteröinnistä on voimassa mitä siitä erikseen säädetään.

Mikäli hautausjärjestelyistä huolehtiva henkilö ei ole huolehtinut tuhkan hautaamisesta vuoden kuluessa tuhkaamisesta, krematorion tai hautausmaan ylläpitäjä hautaa tuhkan muistolehtoon.

Vainajan ruumis on ilman aiheetonta viivytystä haudattava tai tuhkattava.

Vainajan ruumista ja tuhkaa tulee käsitellä arvokkaalla ja vainajan muistoa kunnioittavalla tavalla.

Vainajan ruumiin hautaamisessa ja tuhkaamisessa sekä tuhkan käsittelyssä tulee kunnioittaa vainajan katsomusta ja toivomuksia.

Hautaustoimilaki 2 §

Jos vainaja on sairastanut tarttuvaa tautia ja tartunnan vaara on edelleen olemassa, on vainajan kuolinsyyn selvittäjän ilmoitettava tästä ruumista käsittelevälle.

Muulla kuin sairaalan tiloissa ruumis on säilytettävä asianmukaisessa tiiviissä arkussa tai vastaavassa ennen hautaamista.

Ruumiin kuljettaminen on sallittua vain siihen tarkoitukseen varatussa kulkuneuvossa.

Ruumiinkuljettamisesta valtioiden välillä säädetään erikseen.

Terveydensuojeluasetus 7:41

Krematorion ylläpitäjä saa luovuttaa tuhkan vain haudattavaksi tai muulla tavoin pysyvästi yhteen paikkaan sijoitettavaksi. Luovutuksensaajan on ennen tuhkan luovuttamista ilmoitettava kirjallisesti krematorion ylläpitäjälle, minne tuhka tullaan sijoittamaan.

Krematorion ylläpitäjä ei saa luovuttaa tuhkaa, jos on perusteltu syy epäillä, että tuhkaa tul-taisiin käsittelemään tämän lain säännösten vastaisesti.

Krematorion ylläpitäjän on tuhkan luovuttamiseen liittyvässä toiminnassa noudatettava, mitä hallintolaissa (434/2003) ja kielilaissa (423/2003) sekä laissa sähköisestä asioinnista viran-omaistoiminnassa (13/2003) säädetään.

Hautaustoimilaki 7:18

9 § Hautaaminen

Hautaamisen ajasta on sovittava seurakuntatoimiston kanssa viimeistään viisi työpäivää ennen hautausta.

Hautaamista ei suoriteta sunnuntaina, maanantaina, uudenvuodenpäivänä, loppiaisena, pitkäper-jantaina, pääsiäislauantaina, pääsiäispäivänä, vappuna, helatorstaina, juhannusaattona, juhannus-päivänä, pyhäinpäivänä, itsenäisyyspäivänä, jouluaattona, joulupäivinä eikä muina hautaustoimen päällikön päättäminä päivinä.

Hauta kaivetaan hautakartan määräämään paikkaan. Kaivannon leveys ja pituus määräytyvät ar-kun suuruuden mukaan siten, että arkku mahtuu riittävän väljästi laskeutumaan vaakasuorassa asennossa haudan pohjalle. Kaivanto tuetaan asianmukaisesti olosuhteiden edellyttämällä tavalla.

Tilapäisen haitan aiheuttaminen viereisille haudoille ei ole esteenä haudan avaamiselle.

Haudalla olevat hautamuistomerkit on hautaoikeuden haltijan kustannuksella siirrettävä syrjään ja hautauksen jälkeen asetettava paikoilleen siten, että muistomerkki ei vaaranna turvallisuutta. Hau-dan kaivamisen aikana esille tulevat aikaisemmin haudatun vainajan jäännökset suojataan ja sen jälkeen peitetään kaivannon pohjalle. Jos hautaa avattaessa esille tulee maatumaton arkku tai vai-naja, haudan kaivu keskeytetään, kaivanto peitetään ja hautausjärjestelyistä huolehtivan henkilön kanssa sovitaan muu hautasija.

Arkun ja urnan hautaan laskua valvoo aina seurakunnan työntekijä.

Syvähauta-alueella arkuhautapaikan ensimmäinen hautaus tapahtuu aina alempaan hautasijaan, ellei siihen ole paikan maa- tai kallioperästä johtuvaa estettä.

Ruumis on haudattava helposti maatuva arkussa. Ruumiin hautaaminen voidaan erityisistä syistä sallia ilman arkkua, mikäli terveydensuojelusäännökset sen sallivat. Tuhka on haudattava helposti maatuva uurnassa tai ilman uurnaa. Tuhkan hautaaminen voi tapahtua myös ilman uurnaa hautausmaan käyttösuunnitelman mukaisella tavalla.

Arkuhauta peitetään toimituksen aikana kannella, jonka päälle kukkalaitteet lasketaan.

Haudan avaamisesta ja peittämisestä sekä uurnalokeron edessä olevan laatan irrottamisesta huo-lehtii seurakunta. Omaiset voivat peittää itse vain uurnahaudan.

Haudalla olevat hautamuistomerkit ja rakennelmat on hautaoikeuden haltijan kustannuksella pois-tettava haudalta hautausmaan työnjohdon antamien ohjeiden mukaan viimeistään viikko ennen arkuhautausta ja hautauksen jälkeen taas asennettava paikoilleen siten, että muistomerkki ei vaaranna turvallisuutta eikä aiheuta haittaa hautausmaiden huoltotöille.

Omaisten on poistettava hautaamisen tai siunaustilaisuuden jälkeen haudalle lasketut kukat, kuk-kalaitteet, seppeleet ja muut tervehdykset seitsemän päivän kuluessa hautaamisesta tai vainajan siunaamisesta, minkä jälkeen hautausmaan henkilökunnalla on oikeus poistaa ja hävittää ne kort-teineen ja muistonauhoineen. Talviaikana seurakunnan toimesta poistetaan kukkalaitteita tms. haudoilta vasta, kun se sääolosuhteiden vuoksi on mahdollista.

Muistolehtoihin ja muistelupaikoille tuodut kukat ja muut tervehdykset poistetaan hautausmaan työntekijöiden toimesta siten, että uusille kukille ja tervehdyksille on aina riittävästi tilaa ja että muistelupaikka pysyy hautausmaan arvoa vastaavassa kunnossa.

Siunaustilaisuuden kukkia tai kukkalaitteita ei voi jättää säilytettäväksi seurakunnan tiloihin.

Vainajan ruumis on haudattava viivytystä tiiviissä asianmukaisessa arkussa tai vastaavassa taikka tuhkattava krematoriossa.

Terveydensuojeluasetus 7:40, 1

Sosiaali- tai terveydenhuollon toimintayksikkö, Terveiden ja hyvinvoinnin laitos taikka muu vainajan ruumista säilyttävä taho saa luovuttaa vainajan ruumiin haudattavaksi tai tuhkattavaksi, kun lääkäri on laatinut hautausluvan tai kuolinselvitys on laadittu, ja se on annettu sille, joka on ilmoittanut huolehtivansa vainajan hautaamisesta tai tuhkaamisesta, taikka sille, joka hautauksesta tai tuhkauksesta huolehtivan toimeksiannosta hoitaa hautaukseen tai tuhkaukseen liittyviä käytännön järjestelyjä.

Hautaus saadaan toimittaa, kun hautauslupa tai kuolinselvitys on annettu sen hautausmaan ylläpitäjälle, jonne vainaja haudataan. Vainajan ruumiin voi tuhkata, kun hautauslupa tai kuolinselvitys on annettu krematoriolle, jossa vainaja tuhkataan.

Hautausmaan ylläpitäjän on viipymättä hautauksen jälkeen ilmoitettava hautauksen ajasta ja hautausmaasta, johon vainaja on haudattu, Digi- ja väestötietovirastolle tai Ahvenanmaan valtionvirastolle. Jos vainaja on tuhkattu, krematorion ylläpitäjän on ilmoitettava, milloin ja missä vainaja tuhkattiin. Jos vainaja oli kuollessaan evankelisluterilaisen tai ortodoksisen kirkon jäsen, nämä ilmoitukset on kuitenkin tehtävä asianomaiselle seurakunnalle (19.12.2029/1334).

Asetus kuolemansyyn selvittämisestä 22 a §

Vainajan ruumis on ilman aiheutonta viivytystä haudattava tai tuhkattava. Vainajan ruumista ja tuhkaa tulee käsitellä arvokkaalla ja vainajan muistoa kunnioittavalla tavalla.

Vainajan ruumiin hautaamisessa ja tuhkaamisessa sekä tuhkan käsittelyssä tulee kunnioittaa vainajan katsomusta ja toivomuksia.

Hautaustoimilaki 1:2

Tuhka on vuoden kuluessa tuhkaamisesta haudattava tai muulla tavoin sijoitettava pysyvästi yhteen paikkaan. Jolleivät 23 §:ssä tarkoitetut henkilöt tämän jälkeen kehotuksesta huolimatta huolehdi tuhkasta, sijoitetaan tuhka vainajan kuolinpesän kustannuksella sille hautausmaalle, johon vainajalla on oikeus tulla haudatuksi.

Tuhkan sijoittamiseen on oltava alueen omistajan tai haltijan suostumus.

Hautaustoimilaki 7:19

10 § Haudatun ruumiin tai tuhkan siirto

Haudatun ruumiin tai tuhkan saa siirtää toiseen hautaan vain, jos aluehallintovirasto erityisen painavista syistä on myöntänyt siihen luvan. Haudatun ruumiin siirtäminen edellyttää lisäksi kunnan terveydensuojeluviranomaisen myöntämän luvan. Mainitut päätökset on ennen siirron valmistelua toimitettava tiedoksi seurakunnalle.

Haudattu ruumis tai tuhka saadaan erityisen painavista syistä aluehallintoviraston luvalla siirtää toiseen hautaan. Haudatun ruumiin siirtämiseen tarvittavasta terveydensuojeluviranomaisen luvasta säädetään erikseen

Hautaustoimilaki 8:24

Haudatun ruumiin siirtämistä koskevaan kunnan terveydensuojeluviranomaiselle osoitettuun hakemukseen on liitettävä tiedot vainajasta sekä virallinen selvitys kuoleman syystä ja ajasta, ruumiin hautapaikasta sekä selvitys ruumille varatusta uudesta hautapaikasta. Kunnan terveydensuojeluviranomaisen on hankittava hautausmaiden omistajilta lausunto terveydellisten seikkojen selvittämiseksi haudatun ruumiin siirtämisestä tehdystä hakemuksesta.

Kunnan terveydensuojeluviranomainen voi tarvittaessa kieltää haudatun ruumiin siirtämisen tai määrätä ruumista siirrettäessä noudatettavista muista toimenpiteistä terveyshaitan ehkäisemiseksi. Kunnan terveydensuojeluviranomaisen on määrättävä aika, jonka kuluessa ruumiin siirtäminen on toimitettava.

Kunnan terveydensuojeluviranomaisen on lähetettävä ruumiin siirtämistä koskeva päätös tiedoksi sen kunnan terveydensuojeluviranomaiselle, jonne ruumis siirretään, sekä asianomaisille lääninhallituksille ja hautausmaiden omistajille.

Kunnan terveydensuojeluviranomaisen edustajan on oltava paikalla ruumista haudasta otettaessa ja uudelleen haudattaessa.

Terveydensuojeluasetus 42 §

Asianosaiselle on ennen asian ratkaisemista varattava tilaisuus lausua mielipiteensä asiasta sekä antaa selityksensä sellaisista vaatimuksista ja selvityksistä, jotka saattavat vaikuttaa asian ratkaisuun.

Hallintolaki 34 § 1 mom.

11 § Haudan hoitaminen

Seurakunnalle kuuluva hautausmaan perushoito ja hautaoikeuden haltijalle kuuluvat tehtävät määräytyvät hautausmaan hoitosuunnitelman mukaisesti. Seurakunta seuraa hautojen hoitoa ja antaa tarvittaessa kehoituksia puutteiden korjaamiseksi.

Hautoja hoitavan yrittäjän on tehtävä asiasta ilmoitus seurakunnalle. Jos hautoja hoitava yrittäjä haluaa käyttää työssään seurakunnan tarvikkeita tai muita hautausmaan palveluja, hänen on sovittava siitä seurakunnan kanssa erikseen.

Päättyessään ottaa yksittäisen haudan seurakunnan kustannuksella hoidettavaksi, kirkkovaltuusto voi hyväksyä sopimuksen, jolla muu yhteisö tai henkilö sitoutuu vastaamaan haudan hoitamisesta.

Hautausmaan ylläpitäjän tulee hoitaa hautausmaata sen arvoa vastaavalla ja vainajien muistoa kunnioittavalla tavalla.

Yksittäisen haudan hoidosta on voimassa, mitä 11 §:n mukaisesti säädetään tai määrätään sekä hautausmaan ylläpitäjän ja hautaoikeuden haltijan kesken sovitaan.

Hautaustoimilaki 5:13

Hautaoikeuden haltija vastaa siitä, että hautaa hoidetaan hautausmaan arvon mukaisesti. Kirkkovaltuusto voi kuitenkin päättää, että seurakunnan kustannuksella huolehditaan hautausmaalla tai sen osalla olevien hautojen perushoidosta. Kirkkovaltuusto voi päättää, että seurakunta vastaa haudan hoidosta, jos vainajan muiston vaalimista pidetään seurakunnan kannalta tärkeänä.

Seurakunta voi tehdä hautaoikeuden haltijan kanssa määräaikaisen sopimuksen siitä, että seurakunta ottaa korvauksesta vastuun haudan hoidosta. Seurakunta voi sopia, että hoitokorvaukset sijoitetaan hautainhoitorahastoon, jonka varat käytetään sopimusten mukaisten hautojen hoitoon.

Kirkkoneuvosto voi velvoittaa hautaoikeuden haltijan kunnostamaan haudan, jonka hoito on olennaisesti laiminlyöty. Kunnostamiseen varataan vuoden määräaika siitä, kun päätös on

annettu hautaoikeuden haltijalle tiedoksi. Kirkkoneuvosto voi päättää hautaoikeuden menettämisestä, jollei laiminlyöntiä ole korjattu. Päätöksen tiedottamisesta säädetään 10 luvun 26 §:ssä.

KL 3:33

Hautausmaalle on laadittava hoitosuunnitelma, jossa määritellään seurakunnalle kuuluva hautausmaan perushoito ja esitetään hautausmaan vuosittaiset hoitotoimenpiteet sekä pidemmällä aikavälillä toteutettavat kunnostustyöt.

KJ 3:58

12 § Hautamuistomerkit

Haudalle saa sijoittaa hautausmaan käyttösuunnitelman tai seurakunnan hyväksymien muistomerkkiohjeiden mukaisen muistomerkin.

Kaikista haudalle asennettavista muistomerkeistä on toimitettava suunnitelma hautausmaaston päällikölle. Jos muistomerkki ei ole kirkkoneuvoston hyväksymien muistomerkkiohjeiden mukainen, tulee suunnitelma hyväksyttäväksi hautausmaaston päälliköllä ennen muistomerkin valmistamista. Sama menettely koskee vanhan muistomerkin muuttamista, pysyvää poistamista, uuden muistomerkin tuomista aiemmin lunastetulle haudalle sekä muita haudalle asetettavia rakennelmia.

Hautamuistomerkin saa asentaa vain sellaiselle haudalle, jonka hautaoikeus on voimassa. Hautamuistomerkkiä ei saa asentaa sellaiselle haudalle, josta on suorittamatta hautapaikka- tai hautausmaksuja. Haudalle asennettava muistomerkki on sijoitettava haudan rajojen sisäpuolelle. Hautamuistomerkin asentaminen on sallittu vain sulan maan aikana. Arkkuhautauksen jälkeen hautausmaahan on oltava seurakunnan toimesta tiivistetty ennen kuin haudalle saa asentaa muistomerkin.

Muistomerkki on asennettava siten, ettei kaatumisen tai vieremän vaaraa ole. Muistomerkin turvallisuudesta vastaa hautaoikeuden haltija. Seurakunta seuraa hautamuistomerkkien turvallisuutta ja antaa tarvittaessa kehoituksia puutteiden korjaamiseksi. Määräysten vastaisesti asennettu muistomerkki on seurakunnan kehoituksesta viipymättä korjattava tai poistettava.

Hautamuistomerkin tulee olla hautausmaalla tuotaessa valmiiksi tehty eikä se saa olla hautausmaalla paikoilleen asentamattomana kauemmin kuin työn suoritus vaatii. Viereisten hautojen vahingoittamista on vältettävä.

Työn päätyttyä on hauta heti siistittävä. Jos viereistä hautaa tai sillä olevaa muistomerkkiä tai rakennelmia on vahingoitettu, vahingon aiheuttajan on se heti korjattava. Ajoneuvoilla rikotut nurmikot, muu vahinko tai seurakunnalle jääneet siistimistyöt veloitetaan vahingon aiheuttajalta tai laiminlyöjältä. Seurakunta korjaa tai oikaisee vain sellaisen hautamuistomerkin, jonka vaurioituminen johtuu seurakunnan toimenpiteestä tai laiminlyönnistä.

Seurakunnalla on oikeus kuljettaa pois paikoilleen asentamatta jätetyt hautamuistomerkit tai muut laitteet ja veloittaa siitä aiheutuva työ laiminlyöjältä.

Haudan reunustaminen aidalla, kiveyksellä tai muuten on kielletty, jollei hautausmaan käyttösuunnitelma sitä salli. Seurakunta voi määrätä haudalta poistettaviksi ohjeiden vastaiset rakenteet ja kasvit.

Hautaoikeuden päättyessä on hautamuistomerkkien osalta voimassa mitä siitä erikseen säädetään.

Hautausmaastilain 5 luvun 14 §:ssä mainitusta hyväksymisestä ja suostumuksesta päättää hautausmaaston päällikkö.

Hautaoikeuden haltija päättää haudalle sijoitettavista hautakivistä ja muista muistomerkeistä. Muistomerkin tulee olla hautausmaan yleiskuvaan sopiva eikä se saa loukata vainajan muistoa tai hautausmaan arvokkuutta. Muistomerkin hyväksyy hautausmaaston ylläpitäjä.

Haudalle sijoitettua muistomerkkiä ei saa poistaa ilman hautausmaan ylläpitäjän suostumusta.

Hautaoikeuden lakattua hautausmaan ylläpitäjän tulee tarjota hautaoikeuden haltijalle tilaisuus poistaa hautamuistomerkki, jollei hautausmaan ylläpitäjä erityisestä syystä päättä pitää muistomerkestä huolta hautaoikeuden lakkaamisen jälkeen. Jos hautamuistomerkkiä ei ole poistettu kuuden kuukauden kuluessa siitä, kun hautaoikeuden haltijalle on varattu tilaisuus sen poistamiseen, hautamuistomerkki siirtyy hautausmaan ylläpitäjälle vastikkeetta.

Hautaustoimilaki 5:14

Seurakunnan tai seurakuntayhtymän hallinnassa oleva paikka, jossa on ollut kirkko, hautausmaa tai siunauskappeli, on merkittävä muistotaululla tai muulla muistomerkillä. Hautaoikeuden lakattua haudalla oleva taiteellisesti tai historiallisesti arvokas rakennelma tai muistomerkki, jota ei voida jättää paikalleen, on siirrettävä sopivaan paikkaan hautausmaalla tai säilytettävä muulla tavoin.

KJ 3:60

Seurakunnan ja seurakuntayhtymän on erityisellä huolella hoidettava omistamaansa tai hallitsemaansa kulttuurihistoriallisesti arvokasta omaisuutta ja esineistöä. Sitä ei saa ilman erityistä syytä korjata sitä muuttaen, siirtää perinteiseltä paikaltaan tai poistaa.

KJ 3:61

13 § Hautakirjanpito

Hautarekisteriin merkitään hautaustoimilain 12 §:ssä edellytettyjen tietojen lisäksi hautaoikeuden haltijan nimi ja postiosoite, hautaoikeuden voimassaoloaika sekä tieto siitä keitä haetaan voidaan haudata. Lisäksi rekisteriin merkitään hautausmaalla olevat taiteellisesti tai historiallisesti arvokkaat muistomerkit ja niiden sijainti.

Haudoista ja niihin haudatuista pidetään sähköistä hauta- ja vainajaluetteloa, johon kirjataan hautaustoimilain hautarekisteriltä edellyttämät tiedot.

Hautausmaan ylläpitäjän on pidettävä rekisteriä, josta ilmenevät vainajan:

- 1) sukunimi ja etunimet;*
- 2) syntymäaika tai henkilötunnus;*
- 3) kuolinaika;*
- 4) hautaamisajankohta;*
- 5) hautaamistapa; sekä*
- 6) haudan sijainti.*

Rekisteriin voidaan merkitä myös hautaoikeuden haltijan nimi ja postiosoite, hautaoikeuden voimassaoloaika sekä tieto siitä, keitä haetaan voidaan haudata. Lisäksi rekisteriin voidaan merkitä hautausmaalla olevat taiteellisesti tai historiallisesti arvokkaat muistomerkit ja niiden sijainti.

Vainajista, joiden tuhka on sijoitettu muistolehtoon, merkitään rekisteriin 1 momentissa säädetyt tiedot lukuun ottamatta tuhkan sijaintia.

Tässä pykälässä tarkoitettu rekisteri tulee säilyttää pysyvästi. Kun 8 §:ssä tarkoitettu yhteisö tai säätiö lopettaa toimintansa, tulee tässä pykälässä tarkoitettut asiakirjat luovuttaa säilytettäväksi arkistolaitokseen.

Hautaustoimilaki 5:12

14 § Hautausmaalla noudatettava järjestys

Hautausmaalla noudatetaan hiljaisuutta ja arvokkuutta. Hautoja, hautausmaan istutuksia ja nurmikoita ei saa vahingoittaa. Hautausmaan rauhaa häiritsevä työ on hautaustoimituksen ajaksi keskeytettävä. Yleisöllä on vapaa pääsy hautausmaalle.

Moottoriajoneuvoliikenne ja pysäköinti on sallittua vain sille erikseen osoitetuilla alueilla. Muilla alueilla moottoriajoneuvoa saa käyttää vain ruumiin tai hautamuistomerkin tai liikuntarajoitteen henkilön kuljettamiseen taikka välttämättömään huoltoajoon. Ajoneuvojen tulee olla sellaisia, että hautausmaan käytävät kestävät niiden painon.

Jätteet on lajiteltava kunnan jätehuoltomääräysten edellyttämällä tavalla.

Tämän lain tarkoituksena on edistää yleistä järjestystä ja turvallisuutta.

Järjestyslaki 1:1

Tässä laissa tarkoitetaan:

1) yleisellä paikalla:

a) tietä, kätua, jalkakäytävää, toria, puistoa, uimarantaa, urheilukenttää, vesialuetta, hautausmaata tai muuta vastaavaa aluetta, joka on yleisön käytettävissä;

Järjestyslaki 1:2, 1 a)

Ympäristöön ei saa jättää jätettä, hylätä konetta, laitetta, ajoneuvoa, alusta tai muuta esinettä eikä päästää ainetta siten, että siitä voi aiheutua epäsiisteyttä, maiseman rumentumista, viihtyisyyden vähentymistä, ihmisen tai eläimen loukkaantumisen vaaraa tai muuta niihin rinnastettavaa vaaraa tai haittaa (roskaamiskielto).

Jätelaki (646/2011) 8:72

15 § Hautausmaan katselmus

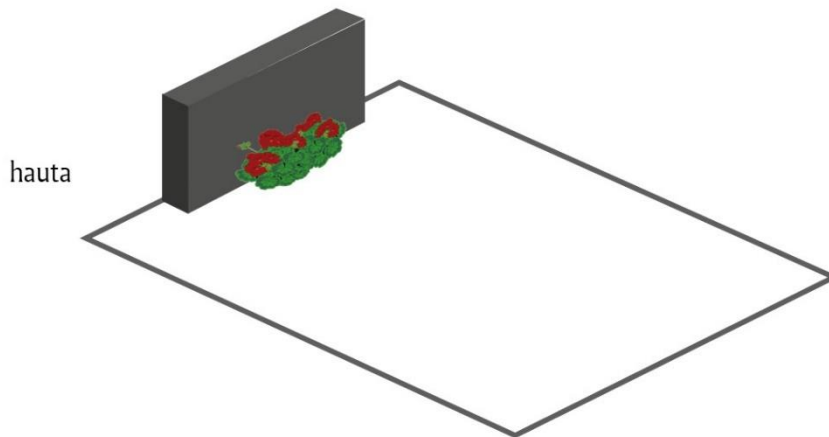
Kirkkoneuvosto antaa ohjeet hautausmailla suoritettavista katselmuksista.

16 § Voimaantulo

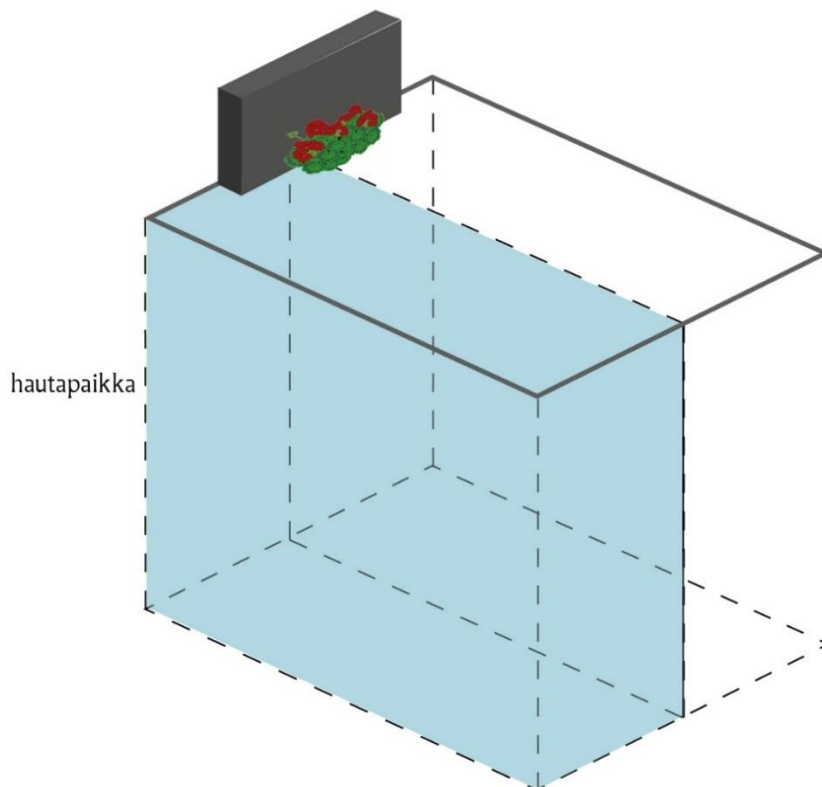
Tämä ohjesääntö tulee voimaan ..... päivänä .....kuuta 20.....

Tällä ohjesäännöllä kumotaan aikaisempi 23.6.2010 vahvistettu hautaustoimen ohjesääntö.

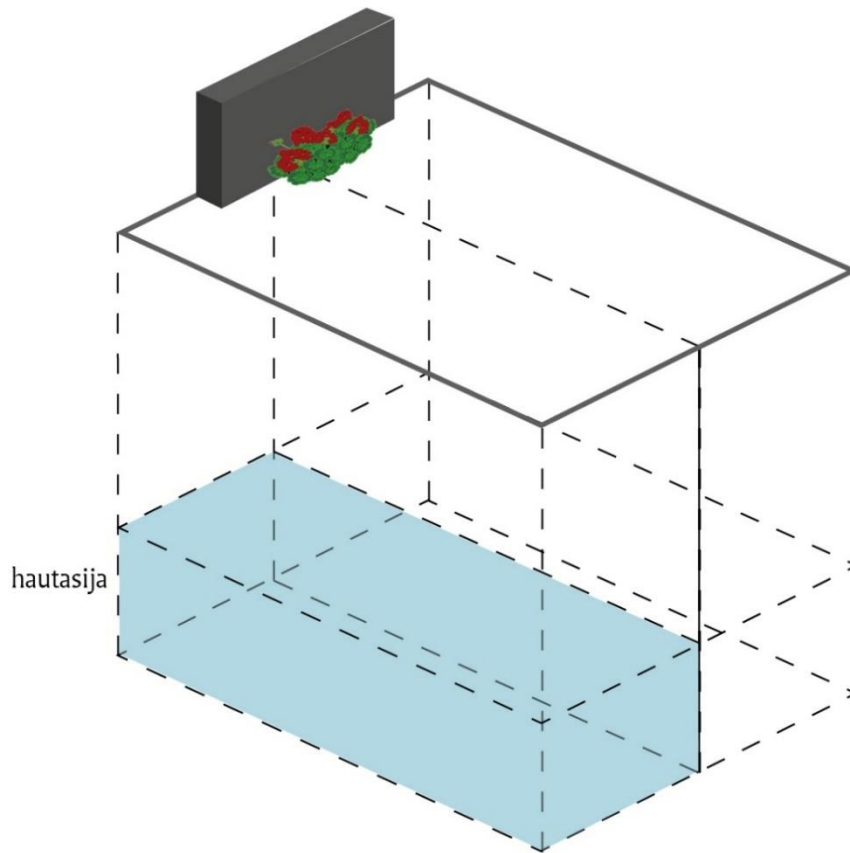
Liite 1 Kuva haudasta, hautapaikasta ja hautasijasta

Kuva 1: Haudalla tarkoitetaan yhden tai useamman vainajan hautaamista varten varattua maa-aluetta hautausmaalla.

Kuva 2: Hautapaikalla tarkoitetaan yhtä tai useampaa päällekkäin haudattavaa arkkua varten varattua tilaa haudassa. Kuvan haudassa on kaksi arkkuhautapaikkaa. Maanpinnan tasossa hautapaikka vastaa yhden hautasijan kokoista aluetta.

Kuva 3: Hautasijalla tarkoitetaan yhden arkun tai uurnan paikkaa haudassa. Kuvan haudassa, johon haudataan kahteen kerrokseen, on neljä arkkuhaudasijaa.